

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Dominicæ post Ascensionem Domini,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

mina vestra in libro vite. Quod nobis omnibus largiatur Dei Filius Dominus noster Iesus Christus in secula benedictus, Amen.

PARAPHRASIN IN EPISTOLAM ET EXEGETICAM IN EUANGELIUM IN FESTIUITATE ASCENSIONIS DOMINICÆ, cum suo Sermone require in secundo Tomo de festiuitatibus Sanctorum, in vtraque parte.

DOMINICA POST ASCENSIONEM DOMINI, Epistola prima Petri quarto.

Prou. 10.
Iacob. 1.

Esote prudentes, & vigilate in orationibus. Ante omnia autem mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum. Hospitalis inuicem sine murmuratione. Vnusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrans, sicut boni dispensatores multiformis gratie Dei. Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus, per Iesum Christum.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

1. Petri 4.
& 5.

Rom. 12.

Lucæ 12.

Psal. 126.

Psal. 90.

Collo. 3.

Postquam præmonerat eos, qui luxurijs & peccatis operam dant, Petrus Apostolus, deterere eos cupiens à vitijs, per expectationem diuini iudicij, quod futurum est in nouissimo die, quo reddent rationem operum suorum, nihilominus credentes monet nunc vigilare, prospicereque, quod rectè, inculcateque viuant, quando quidem incerti sunt, quando viuendi terminus illis sit imponendus. Quamobrem cum Dominus pulsauerit, quacunque hora veniens, illos inueniat oportet vigilantes, & qui pulsanti confestim aperiant, paratique occurrant. Dicit igitur: Esote prudentes, cognoscentes, cauentesque pericula tentationum ex carne & mundo, insidiasque diaboli intelligentes: quas quomodo elabi, aut vincere studeatis, vestra sit meditatio. Et vigilate omni hora hostium tentamenta suspecta habentes. Nectantum opus est vt vigiletis, sed vt vigiletis etiam in orationibus. Prudentia enim & vigilia vestra ad hoc quamuis sit necessaria, ne ab inimicis capiamini, non tamen sufficit, nisi adiutorium etiam vobis adit diuinum. Nisi enim Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Idecirco vigilate in orationibus, vt habitetis in adiutorio altissimi, & in protectione Dei cæli commoremur, quem inuocatis. Ante omnia præcipue mutuam in vobismetipsis charitatem continuam ac indeficientem habentes. Absque enim obseruatione charitatis nihil prodest, quicquid aliud exercebitis, aut quaeritis ad salutem. Hoc modo Paulus quoque monet, dicens: Super omnia charitatem habere, quod est vinculum perfectionis. Hæc enim operit multitudinem peccatorum, vt vbi illa à Deo infusa fuerit, ibi recedat necessitas est mor-

est mortale peccatum. Cuius charitatis quanto ardor in Deum fuerit maior, tanto quoque plus de pena peccati absumit. Sequitur:

Estote hospitales, vt scilicet aduenias, & peregrinos hilariter recipiatis, humaniterq; tractetis. Ad hoc ipsum Paulus quoque Hebræos hortatur, dicens. *Charitas fraternitatis in meat in vobis, & hospitalitatem non ite obliuiscit.* Quis e- Hebr. 13.
nim potest profiteri se diligere proximum suum, cui tempore necessitatis nihil consolationis, aut beneficij impendit? Si enim diligeret, necesse foret ostendere, quomodo aut quantum diligar. Non igitur diligamus verbo, aut lingua, sed opere & veritate. Qui enim dicit se diligere fratrem suum, & tempore necessitatis clausit viscera sua, vt illi non subueniat, quomodo ibidem.
Dei est charitas in illo? Estote sine murmuratione, vt ea quæ agere, aut pati oportet, benigno atque tranquillo animo recipiatis. Vnusquisque sicut accepit gratiam à Deo (varia enim sunt dona Dei) illam administret a leeri 1. Cor. 12.
per communicationem charitatis. Neque enim quæ sua sunt, tantum chari- 1. Cor. 13.
tas quærit, imo quomodo nemo sibi soli natus est, ita nemo sibi soli gratiam donauit à Deo accepit, sed in vsum & communicationem accepit multorum. Et ideo vnusquisque hoc ipsum quod à Deo accepit, administret in vtilitatem, non tantum suam, sed etiam aliorum, omniumq; sicut de- 1. Cor. 13.
bet dispensatores multi formis gratiæ Dei. Si quis loquitur, ita loquatur ad proximorum ædificationem, vt eius sermones ita accipiantur, tanquam sermones Dei. Si quis ministrat Deo seruicens, aut proximorum subueniens necessitatibus, ita ministrat, vt suis hoc viribus non adscribat, sed virtuti 1. Cor. 13.
quam subministrat Deus. Neque enim, vt Baptista Ioannes ait, potest à se homo facere quicquam, nisi datum ei fuerit de cælo. Vt in omnibus honorificetur Deus, eiusque gloria, atque honor quærat, per Iesum Christum. Cui est honor, & gloria, & imperium, vt pote ei qui præsidet, omnia regit in secula seculorum, Amen.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM

Dominica, Ioannis XV. & XVI.

In præclaro illo sermone, quem post cœnam suis fecit discipulis Dominus Iesus ostendit se odio haberi, & persecutionem pati ab his, quos saluare cupiebat, hoc est, à Iudæis. Nec excusandos voluit pro ignorantia, quoniam tanta locutus fuisset, tot ostendisset eis virtutes, tot signa, vt nulli posthac fuerit illorum excusationi locus, quin ad credendum, si modo voluissent, vincerentur. Sed oderunt, inquit, & me & Patrem meum. Hoc si- Ioan. 15.
gnificare volens, vt quomodo nominis Christi tunc eos inuidia à salute retinebat in cecitate captiuos, ne conuerterentur, ita post mortem suam non perituram hanc inuidiam, quin Apostolos quoque odio nominis Christiani persequerentur. Et quomodo Euangelium in Christo spreuerint, ita etiam id ipsum prædicantibus Apostolis sine impugnaturi. Non autem propterea formidandum esse Apostolis, quandoquidem ad futurum sibi scirent Spiritum sanctum, qui ita consolaretur eos, vt absque animi tunc deiectione hæc mundi odia animo intrepido ferrent atque nihili ducerent. Dicit Ioan. 15.
ergo:

Cum venerit paracletus, quem ego mittam vobis à Patre

FFF

Spiri-

Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.

Nomina Spiritus sancti varia. **Lucæ 2.** **Esaiæ 7.** **Paracletus** cur dicatur Spiritus sanctus. **Esaiæ 43.** **1. Cor. 10.** **Daniel, 1.** **Ecl. 27.** **Gregorius.** **Spiritus veritatis quis sit.** **Ioan. 14.** **Rom. 8.** **Galat. 4.** **Lucæ 11.** **Apost. 2.**

Varia sunt nomina Spiritus sancti, quia variæ eius operationes, multiplicia dona, variatq; beneficia. Hic enim eum nominat Spiritum sanctum, nominat paracletum, nominat Spiritum veritatis. Alibi quoque vocatur Spiritus bonus, & Spiritus rectus, Spiritusque principalis. Porro Esaias hunc iuxta septem eius dona, quæ confert homini, eum nominat Spiritum sapientia & intellectus, Spiritum consilij & fortitudinis, Spiritum scientia & pietatis, & Spiritum timoris Domini. Prætermisissis his nominibus, hoc tantum dicendum est modo, quare Spiritus sanctus Deus vocatus sit paracletus, id est, consolator. Primo, propterea quod mitigat tentationes, quomodo per Esaiam dicitur: *Quum transferu per aquas tecum ero, & fluminibus circumspicient te & in igne non combureris.* Sive enim à sinistris, sive à dextris insurgant tentationes, siue tribulationum aquæ, siue tentationum, & persequutionum incendia urgeant, vtraque mitigat Spiritus sanctus. *Fidelis enim ait Paulus, Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, ut possitis sustinere.* Secundo, vocatur paracletus, quod in aduersis latitiam infundat, ut aduersa non solum non grauent, sed etiam delecent. *Quis enim exultare, ac Deum laudare in ardenti fecit fornace tres pueros, tutosque seruaui ab igne, nisi Spiritus sanctus? Aut unde sanctis martyribus tanta constantia, gaudium & fortitudo, ut inter immanes cruciatus psallerent, & tormenta nihili penderent? nisi ab eo, qui dicit: Spiritus meus super me dulcis,* qui tribus pueris futurorum martyrum suorum speciem gerentibus fecit medium fornacis, quasi ventum roris flantem. Volebat igitur suos Apostolos securos reddere Christus contramorem, vel in hoc, quod prænucciavit eis futura aduersa, (quandoquidem iacula præuisa minus feriunt) vel quod inter aduersa dandus sit eis consolator, qui tristitia temperet grauiusque faciat dulcia. Dicitur quoque Spiritus sanctus hic Spiritus veritatis. Et quamuis Pater sit veritas, Filius sit veritas, & Spiritus sanctus sit veritas, vnus tamen est Deus, & vna veritas, eaque Christo magis propriè tribuitur, iuxta illud quod ipse dicit: *Ego sum via veritas, & vita.* Spiritus itaque veritatis, spiritus est Christi, sicut scriptum est: *Qui Christi spiritum non habet, hic non est eius.* Et alibi: *Deus misit spiritum filij sui in corda nostra clamantem, Abba Pater.* Potest etiam dici Spiritus veritatis, quia eos quos implet, veraces, & pro veritate loqui facit, vel quia veritatem docet. *Quum ergo venerit ille Spiritus veritatis, dicit Apostolis Iesus, ille testimonium perhibebit de me, vel propterea quod vos docebit, quod vobis os & sapientiam dabit: quod denique vobis loquendi & testificandi animum, fiduciam, & efficaciam præstabit, au: ideo, quod auditores præparabit, excitabitque, inspirando, atque ipsorum emolliendo, & penetrando corda. Hoc modo testimonium Spiritus sanctus Christo perhibuit, Petró loquente in die Pentecostes ad populum. Nam Apostolos omnes, quos paulo ante impleuerat, maxime autem Petrum, animauit, adeo ut surgens mox eos, qui Christum negauerant, eiusque fundi prostrauerant sanguinem, increpatione leni & mansuetâ argueret, compungeret,*

geret, & ad tria millia ad Christum conuerteret, qui adorarent, quem iam nuper in cruce suffigi curauerant, & eius bibere cuperent sanguinem, quem non timerant effundere. Vides quid Spiritus sancti plenitudo in Petro, ceterisque omnibus potuit subito operari, qui ante fuerant adeo meticulosi, vt nullo auderent modo libere Christum confiteri?

Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

Ea enim quae vidistis & audistis de me praedicabitur, vt in omnem terram exeat sonus vester. Simile est, quod in Actis refertur Apostolorum, vbi Christus dixisse fertur: *Accipietis virtutem superuenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudaea, & Samaria, & vsque ad vltimum terrae.* Hoc autem non ignauiter, sed egregie Apostoli Spiritu sancto repleti praesulerunt. Siquidem ad concilium vocati Iudaeorum, & quare Iesu nomen contra suum edictum praedicare fuerint ausi, increpati, ingenue responderunt: *Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.* Et incipientes illi testimonium ferre, quem praedicabant Iesum. Deus, inquit, parum vestrorum suscitauit Iesum, quem vos interemistis, suspendentes in ligno. Hunc principem & Saluatorem Deus exaltauit dextera sua, ad dandam poenitentiam Israel, & remissionem peccatorum. Et nos sumus testes horum verborum, & Spiritus sanctus, quem dedit Deus omnibus obedientibus sibi. Vos, inquit, testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis, id est, qui opera, signaque mea omnia vidistis, omnia verba audistis. Huiusmodi enim testes habere debuit Christus, qui non ab alijs relata, sed qui tam visa, quam audita Christi, & sermones, & virtutes praedicarent. Eam ob rem Petrus, cum in locum Iudae proditoris Apostolorum foret surrogaturus, non quemlibet duxit eligendum, sed oportet, inquit, *ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intrauit & exiit inter nos Dominus Iesus, incipiens a Ierusalem usque ad diem quo assumptus est a nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis,* haud dubium qui eis quae vidisset & audisset, posset attestari.

Hac locutus sum vobis, vt non scandalizemini. Absque synagogis facient vos.

Hac locutus sum vobis, scilicet, quae paulo ante praedixi de odio mei, vt cum videritis etiam his maiora mihi inferri, puta crucem & mortem, non scandalizemini, hoc est, non propterea vos credatis deceptos, aut succubuisse me penis, vt praestare quae promiserim, nequeam. Pari quoque modo vos scandalizari non oportet, cum vos persecuti fuerint. Tantum enim est mundo mei nominis odium, vt in morte mea nequaquam illud sit extinguendum, sed vos etiam persequentur per inuidiam mei, & quia mei estis discipuli. Non igitur tunc scandalizemini, sed cogitate quid praedixerim vobis: *Sivos odi mundus, sciet e, quia prior enim me vobis odio habuit.* Absque synagogis facient vos, hoc est, & synagogis eijcient vos, vt homines vita, conuersatione, seu hominum consuetudine indignos, & quasi homines qui ad congregationem non pertineant, aut dignos, quibus hominum interdicta sit omnis amicitia. Extra synagogam eijcere, nihil erat aliud, quam hodie est excommunicare. Refert autem hoc, quasi rem tristem Apostolis fut-

Math. 23.

turam, qui quamuis non magnopere curarent Iudæorum Synagogas, hæc tamen contumelia malè eos habebat (quæ fiebat non sibi tantum, sed magis Christo) vt pro inuidia ipsius, eum indigni communi iudicarentur hominum consuetudine. Nectamen hoc solum erant Christi & Apostolorum hostes facturi, sed acriori præterea persequutione debacchaturi erant in eos, quasi in homines pestilentes, exitiosos & vita indignos, adeo vt dum huiusmodi interficerent, tantum aberat, vt sese in hoc delinquere putarent, verum vt etiam obsequium Deo se in hoc contulisse gauderent. Ferè enim omnis plebs Apostolorum persequutionem putabat iustam, & paucissimi ex turba iniustam sciebant, credentes omnes qui ad Christum conuerterentur, relinquere Deum & legem: ideo absque scrupulo peccari Apostolis, tanquam legis subuersoribus, quibus poterant viribus repugnabant. Idcirco sequitur:

Ioan. 16.

Sed venit hora, vt omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.

Actor. 9.

Galat. 1.

Actor. 7.

Putabant persecutores fidei Christianæ, præsertim Iudæi pro lege, pro templo, & subinde pro Deo iustè sese zelari. Huiusmodi fuit Paulus, tunc vocatus Saulus, qui acceptis epistolis à Iudæis superioribus ad Damascum, si quos huius viæ, hoc est, sectæ Christianæ inueniret viros, victos perduceret in Hierusalem, zelator paternarum traditionum suarum, & legis præ omnibus coætaneis suis. Vnde legitur, quum lapidandus foret Stephanus, Saulum doluisse super cæcitate (vt putabat) Stephani, qui à templo, à lege & Deo quoque propter hominem crucifixum recederet, & pro Stephano, ut hanc illi imputaret Deus simplicitatem, orasse. Quamobrem, quia errori non defuit in Saulo pietas, idem ipse reuera à Deo hallucinans, meruit illuminari, & Stephano, quem trucidabat, conformis in fidei fieri, vt quod tunc expugnabat, postea constantissima assertione prædicaret. Huiusmodi tamen zeli haudquaquam fuisse credendi sunt Pontifices & Pharisei, quos ignorantia prorsus nulla excusari Dominus Iesus asseuerabat, quoniam odio habuerunt eum & Patrem eius. Cuius odij instinctus incitamentum, quare Christum & omnes credentes in eum persequerentur, fuit, quod sequitur:

Ioan. 15.

Et hæc facient vobis, quia non nouerunt Patrem neque me. De reliquis ex plebe Iudæis hoc intelligendum est, qui Christum ex errore & ignorantia persecuti sunt. Sed nunquid propterea, quia intentionem habuere bonam hæc facientes, puta ne legem, templum, gentem amitterent & locum, non peccauerunt? Imo maximè. Neque enim intentio bona semper excusat, sed oportet vt sit etiam recta, quomodo non qualibet actio, quæ fit propter bonum finem, est licita (quia fas non est furari vt deur elemolyna) sed oportet etiam vt per media procedatur licita, quorum si verum fuerit nefarium, actio vniuersa erit illicita.

Sed hæc locutus sum vobis, vt cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.

Ideo vobis hæc nunc prædico, vt cum patièdi aduenerit tempus, reminiscamini, quia dixi vobis mei hæc gratia vos passuros. Id enim magnam vobis

adit

adferet consolationem, quod non velut peccantes aut scelerati patiemini, sed propter me & Patrem meum. *Beati enim qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati quoque vos eritis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint aduersum vos omne malum mentientes propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in celo.* Docemur hic haudquaquam tristari, sed gaudere magis in quacunque tribulatione, quam innocentes & absque culpa sustinemus. *Quantum enim est consolationis innoxium pati? Quanti vero est gaudij pro Deo pati? Quapropter in omni pressura respiciamus ad eum, cuius patimur amore, cuius intuitu delectemur pati, adeo ut si etiam possemus nollemus pressuram evadere passionis, quam pro eius amore amplectimur, de cuius manu eandem suscipimus, qui est benedictus in secula, Amen.*

Math. 5.
Ibidem.

SERMO DE EADEM DOMINICA.

Quos consolatur Spiritus sanctus, & qui Christo testimonium perhibeant.

Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Ioannis decimosexto. Cum Dominus Iesus paracletum, id est, consolatorem Apostolis promittit, Spiritum sanctum putat, quem nemo non optat suscipere. Quandoquidem, nemo tristis non cupit consolari, nemo dubius non optat instrui aut dirigi, nemo in tentatione aut periculo constitutus non appetit adiuvari, aut liberari. Consolatur enim generatim omnes, qui se inuocant, Spiritus sanctus, in quacunque constituti sint aduersitate.

Sunt autem aliqui qui Spiritum sanctum nunquam recipiunt, puta qui perseveranter viuunt in peccatis. *In maleuolam namque animam non intrabit Spiritus sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Horum culpa leuis non est, quandoquidem qui non conatur se de peccato erigere, qui sponte sub iugo seruit peccati, iustum est eum in peccato perire. Vide autem quam sit reprehensibilis peccator, qui in peccatis perseverat. Posset enim ad fontem gratiae currere, quo ab omni se lauaret forde peccati, nec tamen se mundare curat. Posset ignem inferni in se extinguere & negligit, quin potius concupiscentiae ignem irrat, & infernali igni pabulum, indies administrat. Hi sunt qui diligunt tenebras, & odiunt lucem. Hi nolunt venire ad lucem, ne arguantur opera eorum. Elegerunt enim viuere iuxta sensualitatem ut bestiae nihil sibi negantes eorum quae carnem delectant. Studiosè namque querunt, voluptatem: saepenumero tamen in alijs honestatem, pudicitiam & virtutem venerantur. Hi si ita post adultam aetatem perseverant vix ad Deum conuertuntur, nisi carcere aut magna infirmitate, calamitate, aut ignorantia graui fuerint vehementer humiliati. Et ex his nonnulli adeo efficiuntur reprobi, ut in malitijs gaudeant, latenturque cum malè fecerint, & exultent in rebus pessimis. Peccandi enim assiduitate adeo corrumpuntur, ut peccare optent etiam impotentes. Nunquam enim illis deest mala voluntas, qua etiam inepti ad peccatum insaniunt. Horum vita magis est diabolica quam humana. Sunt alij qui non perseverant in peccatis, licet frequen-

Quoniam nō-
quam recipi-
ant Spiritum
sanctum.
Sapient. 1.

Ioan. 14.

Proverb. 2.

Quoniam ex
infirmitate
peccent.

FFF 3 quen-

quenter ex infirmitate peccent. Quippe qui ante & post ruinam bonæ sunt voluntatis, & virtutem diligunt, quamvis tentatione accedente infirmiores sint, quam ut resistant facis. Hi peccatores se agnoscunt, contra vitam suam continuè litigant, se reprehendunt, & multa proponunt, quamvis ut dixi, naturæ & malitiam & infirmitatem nondum plene vincere possint. Non prorsus non possunt volentes, sed quia infirma est eorum voluntas, nec perfectè volunt, ideo à tentationibus vincuntur. Neque enim sapiunt quod Dominus dicit. *Regnum celorum vim patitur, & violenti*, hoc est, qui sibi violentiâ inferunt, *rapunt illud*. Nemo enim sui peccati causam autorem facere potest Deum, quasi eum qui huiusmodi homini praua naturalia peccandi quæ necessitates, quæ vinci non possint, dedit: quia nemo nisi volens peccat, cum adeo sit, Augustino teste, voluntarium peccatum, ut si non fuerit voluntarium, non sit peccatum. Certum est autem pronos esse sensus hominis ad peccandum, sed adest nihilo secius homini diuinæ gratiæ auxilium semper paratum, quo infirmitatem roborat spiritus, & voluntatem confortat, ut non habeat homo, si modò sibi ipsi deesse nolit, unde iustè excuset. Hos, qui sic sæpius cadunt & sæpius resurgunt, quia mox post lapsum peccati remedia quærunt, Spiritus sanctus sæpe visitat, & mundum in eis atque peccatum arguit. Et reuera magna est Dei misericordia super nos, magna bonitas Dei, qui toties ab eis desertus non deserit, toties contemptus non contemnit, sed offensus offendentem sibi reconciliat hominem, iratus indulget & ignoscit. Iustus atque delictorum vltor Deus miseretur, benignitate ac misericordia sua ad penitentiam te ô homo reducere contendens. Pro hac sui reductione Dauid orans: *Erravi*, inquit, *sicut ovis qui perijt, quære seruum tuum Domine*. De huiusmodi hominibus non est vsque adeo desperandum. Pie enim potest confidit, qui in vita toties resurgentes penituerunt, nec diu vnquam in peccato iacuerunt, nec etiam dedita opera ad peccandum se ingererunt: qui, siquam, præmeditatione diutina ad peccandum peccandi occasiones inuenire aut sibi statuerent non laborauerunt, nec vbi ceciderunt, in occasionibus sibi datis consenserunt manere, licet eisdem occasionibus datis malè sint vsi ad peccandum, quod de his, inquam, confidit potest, ut etiam circa mortem eorum sit penitentia vera. Nemo tamen sibi hoc promittat, nemo super hoc peccet, quia in potestate est hominis cadere & suam occidere animam, à seipso autem non habet quo resurgat, nec seipsum potest resuscitare. Tertij sunt, qui bona semper à Deo sunt præditi voluntate, qui peccatum quocumque scienter & ex proposito nolunt: quicquid verò Deo nouerunt bene placere, ad hoc semper inueniuntur parati. Hos regit illuminatque Spiritus sanctus, ducens eos de virtute in virtutem. Filij enim sunt Dei, filij adoptionis, filij lucis & filij gratiæ. His est consolatio in persecutionibus & exultatio in aduersis, quia sciunt, licet ad modicum hic patientur pro Christo, regnabunt tamen cum eo in æternum. Et ut agnoscat quid velim, quando dico eos pati pro Christo. Is patitur pro Christo, qui hoc quod patitur Christi amore suscipit, patiendique intentionem refert in Christum. Non igitur oportet, ut is qui te persequitur, in Christum referat persecutionem suam, quasi te odio persequatur, quia tu es Christianus.

Matth. 11.

Augustin.

Genes. 8.

Misericordia
Dei quanta
super peccatores.

Rom. 2.

Psal. 118.

Spiritus sanctus
ut homines bonæ
voluntatis
illuminet.

Matth. 5.

Rom. 7.

Ioann. 12.

1. Thess. 4.

Pati pro Christo
quis dicitur.

pus. Si te persequitur malus, quia Christianus es, aut quia iustus es, certe pro Christo pateris. Sed si propterea etiam non persecutionem pateris, quia Christianus es, sed quia persecutor tuus invidia odiove torquetur, tu eius iniurias calumniasque Christi amore patienter sustinueris, non reddens malum pro malo, & que pro Christo pateris. Cum itaque paracletus, id est, Spiritus sanctus in corde fuerit hominis, inde testimonium perhibet Christo, quia hominem facit testimonium ferre Christo. Omnis namque Christianus testimonium debet ferre Christo. Est autem duplex testimonium. Primum est oris confessio. Hoc modo Martyres multi, qui Latine testes dicuntur, testimonium perhibuerunt Christo. *Qui me*, inquit, *confessus sum coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Itaque quis pie sentiens de Christo, hoc quod recte credit, confitetur, nihil a veritate discedens, nihil propter hominum, aut fauores, aut minas quod enuncians fuerit, subtriciens, hic testimonium fert Christo. Alterum testimonium est operis, quo quis fidei veritatem operibus probare contendit. Viuit enim ut eius vita quoque clamet Christianum, operibus se monstrat credere, operibus se diligere Deum ostendit, quandoquidem quae illi praecepit Deus, cogitat semper, & quae illi sunt beneplacita, facit. Multo namque plus & verius praedicat is, qui bene & sancte viuit, quam qui sancte loquitur. Si quidem de quibusdam scribitur: Confitentur se nosse Deum, factis autem negant. Et Christus non modo de fide, sed de charitate loquens: *Qui*, inquit, *serua mandata mea, & facit ea, hic est qui diligit me.* Testimonium igitur Christo perhibemus, eiusque Euangelium esse verum ostendimus, cum Euangelij veritatem, Christi que eruditionem operibus & moribus nostris alios docemus. Docemus, inquam Christi & praecepta & vitam fuisse sanctam, quando deuoti eandem imitari satagimus. Quomodo enim fortius probabo Christi sanctam esse utilissimamque eruditionem dicentis: *Discite a me, quia mitis sum & humilis corde*, quam ut opere ac moribus me exhibeam humilitatis, mansuetudinisque studiosum, dum nihil terrenae gloriae me appetere, dum honores fugere, dum ad contumeliam tacere me commoneo, hoc est, dum exemplo meo, quomodo sit Christi imitanda humilitas, doceo? Neque enim ociose Christus monuit: *Sic luceat inquit, lux vestra coram hominibus, ut videant bona opera vestra, & glorificent Patrem vestrum qui est in caelis.*

Roman. 11.
Testimonium duplex.

Math. 10.
Luca. 12.

Eccl. 1.
Titum 1.

Ioan. 14.

Math. 10.

Math. 5.

Math. 9.
Marc. 10.
Luca. 12.

Math. 13.

Itaque Christo eiusque praedicationi Evangelicae sancti quam maxime testimonium perhibent. Christus enim monuit docens ad perfectionem necessarium, omnia relinquere & dare pauperibus. Huic verbo Evangelico multisque alijs testimonium perhibere sanctus Franciscus, sanctus Benedictus, Antonius, Dominicus. Siquidem de contemnendo seculo, de tolerandis contumelijs, quam egregie testimonium perhibuit Christo Romanus Alexius? Quam gloriosa sunt testimonia sanctarum virginum, Agnetis, Barbarae, Catharinae aliarumque omnium, quae praebuerunt Christo testimonium, bonum sanctumque astruentes eius esse consilium quo & castrauerunt se ipsas propter regnum Dei? Neque enim dilexerunt solum, sed custodierunt etiam & mundiciam cordis & corporis sanctimoniam, propterea nunc Deum vident. Sic pariter omnes Sancti testimonium praebuerunt Christo.

FFF 4 Vos

VI

Testimoniū
quoniam non
prohibeant.

Vos autē fornicarij, adulteri, raptores, vos deceptores & fallaces, vos monachi desertores & mundani Christo testimonium non fertis, sed quantum in vobis est, eum mendacem facietis, quia aliter quā pręcepit, aliter quā docuit, viuistis. Si vera, si bona sunt quę dedit pręcepta, si sancti vultuiterq; consuluit, quare (cū nemo sibi non velit bonum) eadem non seruat? Cur aliter viuendo, eius verba, sermones & voluntatem spernit? Non ostēdit se credere aut timere Deum is, qui tam perditis viuistis moribus, vt nullum sit in eo vestigium, quo diuinam se pręsentiam omnia contemplantem reuereri comprobet. Nihil de inferno credere putandus est, qui quis aliam non gradi se viam cernit, nisi quotidie ad infernum. Nō cælum sperat aut appetit, qui nisi de terrenis nihil aliud cogitat. Nec Dei verbo pręceptisve Euangelicis assentit, cuius vita ex diametro cū illis pugnat. Redite igitur pręuaricatores ad cor. Videtis in quantas ex praua vita & peccandi assiduitate homo tenebras cadat? Si non videtis, perspicite, quo veniunt qui falluntur hæresi nunc Lucherana emergēte. Expellere virgines & monachos de monasterijs, bona eorum ad se rapere, calices & templi ornamenta auferre, apud illos licet stante Euangelio & verbo Dei in offensa. Summum pontificem, cui certum est Christum in Petro commisisse pascendas oves suas, maledicentis curpissimis insectantur, contemnunt atque non obediendum ei autumant. Quid horum ex Euangelio? Contraria ijs sonat verbum Dei: *per cathedram, inquit, Mosi sederunt Scribae & Pharisei: quæ dicitur facte, quæ sciunt facere nolite.* Quamdiu recta docent, non est obstrepēdum eis. Sese nolunt huiusmodi hæretici iudicari, iudicantes Ecclesię vniuersę pastorem, & omnes à sua perfidia dissidentes. Et quid Euangelio consonat quod Dei prohibent laudes, quæ aliud non sunt, quā Dei Verbum & Scriptura sacra amatoria verò carmina & cantiones impudicas obscenasque non prohibent.

Esaię 46.

Lucherana
hæresis impietates quā
re.
Ioan. 11.

Matth. 23.

Rident, subsannant, contumelijs & verberibus interdum, grauissimis iniurijs afficiunt, si quem monachum, si quemque rosaria, hoc est, qui signa salutationum Angelicarum, atque earundem legēdarum numerum gellet, inueniunt. Odiunt agentes opera & officia pietatis, Ecclesiastica omnia stulta, abijciūt, ritusq; antiquissimos ab Apostolis ad nos deriuatos.

Postremo (quia omnes impossibile eorum foret recensere execrationes, imo impietates) quā Euangelicum est hoc, quod prostibula Veneris apud eos patent & meretricari neminem prohibent: in templis verò Psalmos cani Dauidicos, & officium agi diuinum non sustinent? Admittunt vt mulieres ad prostituēdum se in lupanaribus tradant, vetant ne puellę in monasterio se Deo virgines consecrent. Quid pro nefas turpius, quid magis execrabile, quid magis excogitari posset impium? Ad quid venit homo, qui de peccato ruit in peccatum, quem deseruit Spiritus sanctus, qui sine re in adinventionibus suis? Heu in quanto periculo ambulat, qui sine Deo ambulat! Propterea filij seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. *Approbande dissipamam, ne quando irascatur Dominus, & percatis de via iustia.* Attendamus hic, quæ signa electis suis, quibus se Dei filios agnoscant, reliquerit: *Abspice synagogis facient vos.* Et, *Veni nunc hora, visumis qui intus sicut vos, arbitretur obsequium se prestare Deo.* Persecutiones, contemptum, munditię odia vobis reliquit.

Psalm. 80.

Psalm. 119.

Ioan. 16.

quit. Hæc sunt, quæ hic habere debetis, cuiusmodi & ipse pro vobis habuit. Nec est, inquit discipulus maior magistro suo nec seruus melior Domino suo. At verò cum vita præfens finita fuerit, discernet mirabiliter inter vos qui hic vixistis in luctu, & inter eos qui hic vixerunt iuxta desideria sua, Dominus noster Iesus Christus. Qui vtinam det nobis Spiritum suum, quo doceamur & inducamur in omnem veritatem: ipso nos consolante, qui cum Filio & cum Patre vnus Deus benedictus in secula, Amen.

IN SANCTISSIMA SOLENNITATE PENTECOSTES Lectio loco Epistolæ. Actorum II.

DUM complerentur dies Pentecostes, erant omnes discipuli pariter in eodem loco. Et factus est repente de caelo sonus, tanquam aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum, ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispersa lingua, tanquam ignis, sedens super singulos eorum. Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & coeperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Hierusalem habitantes Iudei, viri religiosi ex omni natione, quæ sub caelo est. Facta autem hac voce conuenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat vnusquisque lingua sua illos loquentes. Scrupabant autem omnes & mirabantur, adinuicem dicentes: Nonne ecce omnes isti, qui loquuntur, Galilæi sunt? Et quomodo nos audiuimus vnusquisque linguam nostram, in qua nati sumus? Parthi & Medi, & Elamici, & qui habitant Mesopotamiam, Iudeam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Phrygiam, & Pamphyliam, Egyptum & partes Lybiae, quæ est circa Cyrenen, & aduene Romani: Iudei quoque & Proselyti, Cretes, & Arabes, audiuimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei,

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

IN veteri lege olim solennitas Pentecostes quinquagesimo die post Pascha seruabatur, hoc est, post Phasæ immolatum, modo, & more Iudeorum. Illi enim Pascha seu Phasæ comedebant quinta feria ad vespèram, & inde quinquagesimo die, qui itè ad feriã quintam cadebat, seruabant Pentecosten septem diebus, quo legis diuinæ datione susceptionemq; rememorabant. Tunc enim à Domino Moses Dei digito conscriptã accepit legem in tabulis lapideis. Nos verò Christiani, qui propter Dominicam resurrectionem Pascha in Dominica seruamus, quinquagesimo post hunc die seruamus quoq; Pentecosten missionem Spiritus sancti recolectes, quem Apostoli hoc die & alij multi credentium receperunt, qui legem gratiæ Euangelicæ ac charitatis electis suis scribit in tabulis cordis carnalibus. Itaque dum complerentur, hoc est dum agerentur dies Pentecostes, seu cum adhuc durarent, erant omnes discipuli in eodem loco. A die nanque Dominicæ ascensionis in cælum, residabant Apostoli discipuli quæ in loco illo simul, vbi cenam Dominicam fecerant, vbique Christus à mortuis resurgens apparuerat.

GGG